

OBSAH:

Pravidla vikariátu

Poznámky k jednotlivým oddílům Pravidel vikariátu:

- I. Úvodní poznámky k podmínkám vikariátu**
- II. Práce u mentora**
- III. Semináře**
- IV. Písemné práce**
- V. Hodnocení a závěrečné pohovory**
- VI. Závěr vikariátu a volby za faráře ČCE**
Adresář komise pro vikariát

(Tyto informace jsou určeny coby pracovní text pro vikářky, vikáře, mentorky a mentory vikariátu ČCE; pro jiné účely jsou zhoła nepoužitelné)

Komise pro vikariát, Praha 1. 6. 2010

A. Základní ustanovení

1. Vikariát je povinnou přípravou absolventů bohoslovecké fakulty na službu faráře ČCE (sr. CZ § 11, Řád pro kazatele čl. 10).
2. Smyslem vikariátu je poskytnout odbornou asistenci **str. 2** procesu osobnostního zrání budoucího faráře, zajistit mu dostatečný prostor pro osobní orientaci v nové roli, pro experimentální ověření vlastních dovedností a schopností a pro důkladnou reflexi zamýšlené duchovenské práce. Tuto část přípravy na službu faráře nelze zaměnit s pouhým nabýváním praktických vědomostí nebo dokonce s nouzovou výpomocí v konkrétní práci církve. Vikář není pověřen duchovní správou, nýbrž úkoly zacílenými na jeho osobní průpravu k duchovenské službě.
3. Ze strany církve je smyslem vikariátu poznat uchazeče o duchovenskou službu a prověřit jeho profesní i osobnostní způsobilost.
4. Výchova budoucích duchovních je v péči povšechného sboru. Vedení vikářů je svěřeno komisi pro vikariát (dále jen: komisi), jmenované synodní radou.
5. Vikář je zaměstnancem církve na dobu určitou. Veškeré náklady spojené s vikariátem hradí ústředí církve.
6. Vikariát trvá 1 rok. Místo konání vikariátu určuje SR na návrh komise. Součástí vikariátu jsou společné semináře, jejichž rozsah a náplň stanoví komise.

7. Předpokladem pro přijetí do vikariátu je písemná žádost studenta (absolventa) bohosloví zapsaného do seznamu kandidátů služby církve z řad studentů teologie, podaná synodní radě. Není-li student v seznamu kandidátů zapsán, musí synodní radě se svou přihláškou předložit i doporučení staršovstva a seniorátního výboru.
8. Pro studenty, kteří během svého studia neabsolvovali žádnou praxi na sboru, je neopomenutelnou podmínkou pro přijetí do vikariátu vykonání minimálně jedné třítydenní praxe na sboru. Tato praxe musí být vykonána nikoliv ve vlastním sboru, ale naopak v odlišném prostředí, aby vikář/ka ještě před nástupem do vikariátu mohl/a poznat rozmanitost sborů ČCE a práce v nich.
9. Podmínkou pro přijetí do vikariátu je písemná žádost absolventa bohosloveckého studia o sjednání pracovního poměru na dobu vikariátu, tj. 1 roku. Vikář se tím stane zaměstnancem církve na dobu jednoho roku.

B. Náplň vikariátu v místě působení

1. Po dobu vikariátu spolupracuje vikář s mentorem. Mentorem má být zásadně kazatel zkušený ve všech oblastech sborové práce, schopný teologické reflexe, náležitě osobnostně zralý. Musí být vůči vikáři schopen otevřeného vztahu, v němž se očekává vzájemné obohacování (nikoli jednostranné formální autoritativní poučování).
2. Práce mentora musí být předem jasně projednána se staršovstvem jeho sboru, neboť jde o důležitou mimosborovou práci pro církve.
3. Komise je povinna organizovat společnou přípravu mentorů, poskytnout jim základní metodické pokyny a prostor pro společnou reflexi zkušeností.

4. Komise navrhuje časové vytížení vikáře, jež nemá být překročeno.
5. Průběh vikariátu konzultují mentor i vikář s komisí a podávají o něm komisi zevrubnou zprávu (hodnocení).

C. Náplň vikariátu ve společných seminářích

1. Součástí vikariátu jsou společná soustředění všech vikářů: a/ úvodní týden, b/ dvoudenní právně-administrativně-správní seminář, c/ dva týdny katechetické, d/ dva týdny homiletické, e/ dva týdny pastorační.
2. Vedoucí seminářů jsou stanovováni komisí. Vedoucí podají komisi svá vyjádření o způsobilosti vikářů pro duchovenskou práci v ČCE.

D. Písemná práce a závěr vikariátu

1. Písemná práce prověřuje, zda je uchazeč schopen ve vymezené lhůtě metodicky zpracovat teologické téma, vytěžit dostupnou literaturu, projevit samostatný kritický názor a srozumitelně vyjádřit jak věcnou stránku problému, tak svůj přístup k jeho řešení. Téma práce se zadává v průběhu vikariátu. Dva týdny před odevzdáním práce je vikář uvolněn z ostatních povinností.
2. Na základě zpráv mentora, vedoucích jednotlivých seminářů, písemné práce a závěrečného pohovoru předloží Komise pro hodnocení absolventů vikariátu synodní radě vyjádření o způsobilosti vikáře k duchovenské službě. Členy této komise jsou předseda volený synodem, jeden člen synodní rady a tři členové komise pro vikariát. Hodnotí se stupni prospěl - neprospěl.

E.

1. Vikář, který úspěšně absolvoval vikariát, obdrží osvědčení způsobilosti k ordinované službě faráře/řky a volbou ve sboru se stává farářem ČCE.

I. Úvodní poznámky k podmínkám vikariátu

1. Zaměstnání, mzda, daň z příjmu, pojištění

Po dobu vikariátu je vikář zaměstnancem církve na dobu 1 roku (viz Církevní zřízení a řády, zvl. Řád pro kazatele a Pravidla vikariátu). Za svou práci dostává *mzdu* prostřednictvím Ústřední církevní kanceláře (zpravidla platbami na os. bank. účet). Ústřední církevní kancelář (dále jen ÚCK) sráží ze mzdy zálohu na daň a sociální a zdravotní pojištění. V lednu je třeba se na ÚCK dohodnout na způsobu, jakým si vikář vyřídí přiznání daně z příjmu.

Po dobu vikariátu se očekává, že vikář/řka nemá vedle vikariátu další pracovní úvazek. V odůvodněném případě je třeba předem požádat komisi pro vikariát a synodní radu o souhlas s dalším pracovním úvazkem.

2. Dovolená, nemoc

Vikářům přísluší *dovolená* dle platných zákonů - 12 měsícům odpovídá 5 týdnů (25 pracovních dnů) dovolené.

S termínem dovolené musí předem vyjádřit souhlas mentor(ka). Žádost o dovolenou (příslušný formulář je k dostání v papírnictví) je třeba vyplnit trojmo a poslat jej k podpisu předsedovi komise pro vikariát (1 exemplář dostane vikář potvrzený zpět, 1 dostane mzdová účtárna ÚCK, 1 zůstane v kanceláři vikariátu). Do konce vikariátu si vikář dovolenou vybrat musí a předseda komise pro vikariát je povinen ji udělit.

V případě *nemoci* je vikář povinen poslat Ústřední církevní kanceláři oznámení o pracovní neschopnosti (po nemoci pak oznámení o jejím ukončení), které dostane od lékaře.

3. Bydlení

Po dobu vikariátu ČCE přispívá vikářům na úhradu nákladů spojených s bydlením (na energie, vodu, odvoz odpadů atd., nikoli však na nájem). Vikáři se mohou obrátit s žádostí o tento příspěvek na sbor, v němž pracují (bydlí). Před začátkem vikariátu sbor sdělí synodní radě odhad nákladů, SR po skončení vikariátu poskytne sboru příspěvek dle skutečných nákladů, max. však 25.000,- Kč. Sbor může požádat o zálohu (do 50% předpokládané částky). Vyúčtování je třeba předat komisi pro vikariát do jednoho měsíce od skončení vikariátu.

4. Cestné

SR (komise pro vikariát) proplácí výdaje spojené s *cestami k mentorovi* a zpět. Podmínkou proplacení je, že na konci čtvrtletí vikář pošle předsedovi komise pro vikariát *žádost o proplacení cestovních nákladů*, která bude obsahovat údaj o počtu cest a použitém dopravním prostředku a podpis vikáře a mentora. Peníze poukáže kancelář vikariátu na vikářův bank. účet.

Vikářům, kteří jezdí městskou hromadnou dopravou, doporučujeme zakoupení čtvrtletní síťové jízdenky; i tak je třeba předložit rozpis cest. Vikariát může na síťovou jízdenku přispět částkou, kterou stanoví synodní rada.

Cesty autem jsou možné pouze po předchozím projednání s předsedou komise pro vikariát. Je-li možno použít vlak nebo autobus, církev proplatí jen jízdenku hromadným prostředkem.

Cesty na semináře a zpět budou vikářům uhrazeny proti předložené jízdence. Pro případnou cestu autem platí výše uvedená poznámka (předchozí souhlas předsedy komise).

Ostatní cesty (do jiného sboru apod.) vikariát nehradí.

II. Práce u mentora

1. Práce u mentora dle Povolací listiny

Vikář je pověřen kázáním slova Božího, katechetickou přípravou dětí, přípravou biblických hodin, pastoračními návštěvami, jinými aktivitami podle místních podmínek - toto vše v péči a odpovědnosti mentora, který je spolu s Komisí pro vikariát povinen připravovat a řídit vikářovu práci. Součástí vikariátu je i pravidelný teologický rozhovor s mentorem.

Komise pro vikariát stanovila tento rozsah činností (uvedený v Příloze k Povolací listině):

a/ v období homiletickém (první tři měsíce)

2x měsíčně služby Boží s kázáním

1x týdně vyučování dětí

1x měsíčně vyučování konfirmandů, dospělých katechumenů apod.

2x měsíčně vedení služeb Božích pro děti (resp. pro celé rodiny)

1x týdně vedení skupiny mládeže

2x měsíčně biblická hodina

16 hodin měsíčně pro pastorační záležitosti

12 hodin měsíčně administrativní záležitosti

2 pohřby měsíčně (maximálně)

b/ v období katechetickém (leden až březen)

1x měsíčně služby Boží s kázáním

1x týdně vyučování dětí

2x měsíčně vyučování konfirmandů, dospělých katechumenů apod.

2x měsíčně vedení služeb Božích pro děti (resp. pro celé rodiny)

1x týdně vedení skupiny mládeže

1x měsíčně biblická hodina

24 hodin měsíčně pastorační záležitosti

12 hodin měsíčně administrativní záležitosti

1 pohřeb měsíčně (maximálně)

c/ v období poimenickém (další měsíce)

1x měsíčně služby Boží s kázáním

1x týdně vyučování dětí

1x měsíčně vyučování konfirmandů, dospělých katechumenů apod.

1x měsíčně vedení služeb Božích pro děti (resp. pro celé rodiny)

1x týdně vedení skupiny mládeže

1x měsíčně biblická hodina

32 hodin měsíčně pro pastorační záležitosti

12 hodin měsíčně administrativní záležitosti

1 pohřeb měsíčně (maximálně)

1. Hodnocení

Mentor je povinen vypracovat hodnocení vikářovy práce. Komisi pro hodnocení absolventů vikariátu, které se všechna hodnocení předávají, zajímá zejména mentorův pohled na schopnost vikáře samostatně vést sbor.

Mentor musí vypracovat celkem tři hodnocení: dílčí k 15. prosinci a k 15. březnu a závěrečné k 31. květnu. Závěrečné hodnocení musí obsahovat jasné vyjádření, zda mentor doporučuje (resp. nedoporučuje) vikáře za faráře ČCE.

Mentor je povinen vikáře s hodnocením seznámit.

2. Postavení ve sboru

Vikář je povolán k práci u mentora, nikoli k samostatné práci na sboru (to platí i v případě, kdy vikář bydlí v jiném sboru než mentor). Případná práce v jiném sboru je možná pouze s předchozím souhlasem mentora a komise pro vikariát (protože vikariát nesmí sloužit jako výpomoc).

Vikář nepatří do seniorátu, do kterého patří mentorův sbor; práci vikářů proto spolu s mentorem řídí komise pro vikariát, nikoli senior. Není členem staršovstva ani konventu, má však právo se účastnit jejich jednání.

Vikář není oprávněn podepisovat za sbor úřední listiny - znamená to, že nemůže podepsat např. ani protokol o uzavření manželství (kázat při svatbě však samozřejmě může).

S výjimkou těch, kdo již byli dříve ordinováni, může vikář vysluhovat VP pouze v případě, že vysluhování předseda ordinovaný kazatel.

Vikář je oprávněn nosit talár s tabulkami (musí si jej však opatřit sám, protože od církve dostane talár až po volbě farářem v některém sboru).

4. Případné spory

Sporné otázky ve věci spolupráce s mentorem má vikář řešit se členy Komise pro vikariát s možností odvolání k SR ČCE.

Komise pro vikariát používá pro hodnocení tuto stupnici:

C *dobrý dobrý standard, práci zvládá na běžně požadované, dobré úrovni; schopen samostatného postupu, z chyb se učí*

C+ *lepší standard*

C- *horší standard*

B *nadprůměrný znatelně a vyjadřitelně vyniká nad standard; práci zvládá výborně; nedostatky jen nepodstatné a sám je napravuje*

B+ *výrazný nadprůměr*

B- *spíše nadprůměr*

D *podprůměrný znatelně a vyjadřitelně nedosahuje standardu; práci zvládá ještě dostatečně, ale s problémy, nikoli v běžně požadované kvalitě; dělá závažnější chyby, má mezery, výraznější zlepšení nutné*

D+ *spíše podprůměrný*

D- *výrazně podprůměrný*

A *vynikající excelentní, bravurní; pracuje bez chyb, zcela obdivuhodným způsobem (summa cum laude)*

A- *zcela nepodstatné nedostatky sám napravuje*

E *nedostatečný pracovní výsledky v podstatě nepoužitelné; požadované penzum není splněno, nutná zásadní změna*

E+ *výsledky nedostatečné, prokazuje však schopnost lepšího výsledku, edukativní*

(Stupnice postupuje od středu ke krajnostem a za základ považuje stupeň C jakožto stupeň, který by mentoři udělili sami sobě).

Vodítko pro zprávu mentora o průběhu vikariátu (1. hodnocení)

2. Informace o rozsahu vzájemného kontaktu:

kolik hodin týdně trávíte spolu (při práci, na cestách, při jídle atd.)?

3. Informace o obsahové struktuře:

Vyjádřete prosím (nejlépe v procentech) Váš odhad, čemu věnujete kolik času (pokud je Vám to milejší, vyjádřete strukturu kruhovým diagramem):

pastorace: - vikář(ka) a mentor(ka) společně

- vikářova (vikářčina) samostatná pastorace

příprava kázání a bohoslužeb: - společná práce

- vikářova (vikářčina) samostatná příprava

katechetika: - společná práce (+ rozhovory o ní)

- vikářova (vikářčina) samostatná práce

společný rozhovor o různých tématech

kancelářské (apod.) práce, které vikář(ka) dělá

vikář(ka) samostatně dělá něco svého (studuje, nevím co...)

Různé ostatní - pastorálky, sborové, sen. a celocírkevní

akce, Diakonie, Ev. akademie.

2. Téma a metoda zpracování

a/ *Témata* vypisují vedoucí odborných seminářů. Vikáři mohou navrhnout téma sami, návrh však podléhá schválení či specifikaci vedoucího. *Způsob* uchopení, vymezení i definice tématu by měl být v úvodu práce jasně formulován.

Hodnotí se:

- vlastní vymezení a uchopení tématu, příp. též jeho originalita,
- soustavnost, s níž se autor svého tématu drží,
- přiměřenost "vyčerpání" tématu, resp. mezerovitost či kusost zpracování,
- zda proprium zpracování souvisí s teologickou odborností,
- zda autor projevuje znalost kontextu, zda svoji problematiku zařazuje do souvislostí a zda je schopen úsudků z nadhledu,
- celková vyspělost v odborném podání problematiky a zralost v úsudcích.

b/ Z vymezení tématu a přístupu by měla vyplynout přiměřená *metoda zpracování*. V úvodu práce by se měl autor ke zvolené metodě vyjádřit a kriticky ji reflektovat (ví autor "jak" postupuje a proč právě takto?). Jednotlivé kroky rozpravy a její celková linie by měly být *kongruentní*, skoky či torzovitost jsou příznaky nezvládnutí práce. Práce by ve svém závěru měla formulovat svou *tezi* (je si autor vědom, o čem vposled pojednával,?).

Hodnotí se:

- celková přiměřenost užití metody,
- zda autor /sebe/kriticky reflektuje zvolený postup,
- přiměřenost osnovy práce danému tématu a postupu,
- celková kongruence, zřetelnost hlavní linie rozpravy a soulad jednotlivých částí (zejména návaznost dílčí argumentace a závěrečné teze), celková vyváženost.

c/ Ke způsobu zpracování (k aspektům meritorním, nikoli jen formálním!) patří také *jazyková kultura*. Schopnost psát gramaticky správně, formulačně výstižně a stylisticky přiměřeně je důležitou dovedností kazatele a učitele církve.

3. Formální náležitosti

Písemná práce je *odbornou studií*; z toho plyne řada samozřejmostí pro způsob vypracování textu, které nejsou "formalitami", nýbrž projevem věcné důkladnosti zpracování – např. dokládání tezí (zejména přímých citátů), zřetelné odlišování vlastního mínění od stanovisek referovaných, přehledné strukturování hlavní linie rozpravy atd.

Poznámkový aparát dle běžného standardu (srv. např. usus Teologické reflexe, Communia viatorum a.j.) patří k náležitostem odborného textu (bibliografické odkazy, vedlejší poznámky a mimoběžné souvislosti).

Seznam užité literatury má uvést relevantní výběr literatury užitě, rozhodně však všechna díla citovaná; přehledné řazení dle obvyklých standardů je samozřejmostí (hierarchické členění je vítaným kladem u delších seznamů).

Typografická čistota textu – Schopnost vypracovat text bez chyb nepochybně patří k odborné kompetenci, ne-li k obecné vzdělanosti (korektura překlepů a technických vad edice textu).

Titulní strana má obsahovat údaje o tom, že se jedná o písemnou práci ve vikariátu ČCE, jméno autora a název (příp. podtitul), jméno konzultanta, vročení.

Písemná práce musí být odevzdána v originálním výtisku (nikoli xerografická kopie), podepsána a datována

Rozsah, termín odevzdání, hodnocení

Písemná práce má mít rozsah 25-30 stran (bez poznámek) a musí být odevzdána nejpozději do 30. dubna (později nebude přijata). Odevzdává se jeden exemplář zadavateli, tj. příslušnému vedoucímu semináře. Dva týdny před odevzdáním má vikář nárok na placené pracovní volno - v té době mu mentor nesmí ukládat jiné povinnosti.

Vedoucí semináře práci hodnotí sám nebo její hodnocení zadá jinému faráři (příp. odborníkovi z jiného oboru). Je přitom vázán zde uvedeným vodítkem. Je-li hodnocení negativní, musí práci přečíst a hodnotit ještě další lektor. Hodnocení obdrží Komise pro hodnocení absolventů vikariátu; vikář je s ním seznámen.

Kladné hodnocení písemné práce je podmínkou pro vikářské

závěrečné pohovory s Komisí pro hodnocení absolventů vikariátu. Není-li písemná práce přijata, Komise pro hodnocení absolventů vikariátu rozhodne o dalším postupu (zda bude vikáři uloženo nové téma, nebo vikariát nebude uznán, příp. ještě jiné řešení).

V. Hodnocení a závěrečné pohovory

1. Komise pro hodnocení absolventů vikariátu

Práci vikářů a vikářek hodnotí (zpravidla na konci června) pětičlenná Komise pro hodnocení absolventů vikariátu: jejího předsedu volí synod, dalšími členy jsou jeden člen synodní rady (zpravidla synodní senior) a tři členové komise pro vikariát.

Komise pro hodnocení absolventů vikariátu má k dispozici vikářův životopis (který si komise pro vikariát vyžádá na začátku vikariátu) a dále sedm písemných vyjádření o práci vikářek a vikářů: tři hodnocení vypracovává mentor, po jednom vedoucí katechetického, homiletického a pastoračního semináře, poslední je hodnocení písemné práce.

2. Závěrečné pohovory

Komise pro hodnocení absolventů vikariátu si pozve vikářky a vikáře jednotlivě k závěrečným pohovorům, při nichž se objeví závažná témata z dosavadního vikariátu. Vikář má možnost se vyjádřit k hodnocením, která komisi podali mentor a vedoucí seminářů, a k hodnocení písemné práce. Má možnost se vyjádřit i celkově k úrovni vikariátu.

Na základě jednotlivých hodnocení Komise pro hodnocení absolventů vikariátu navrhne způsob, jakým má být vikariát uzavřen. Její povinností je předat synodní radě doporučení, aby vikáři bylo - resp. nebylo – uděleno osvědčení o způsobilosti k ordinované službě faráře ČCE.

Pokud synodní rada obdrží doporučení k udělení osvědčení o způsobilosti k ordinované službě faráře a vikář podepíše kazatelský reverz, synodní rada na svém zasedání udělení osvědčení o způsobilosti projedná.

VI. Závěr vikariátu a volby za faráře nebo farářku ČCE

1. Závěr vikariátu

Vikariát končí buď uplynutím doby, po kterou platila pracovní smlouva (30. září) nebo volbou za faráře/farářku některého sboru (rozhodující je přítom datum, k němuž SR volbu potvrdí) nebo nástupem vikáře do jiného zaměstnání.

Znamená to, že závěrečným pohovorem vikariát nekončí. Až do skutečného konce vikariátu pokračuje vikář v práci pod vedením mentora. (Závěrečné pohovory se konají už v červnu proto, aby bylo možné během léta stihnout farářskou volbu; před koncem vikariátu si navíc musí vikářky a vikáři vybrat dovolenou.)

2. Volba za faráře nebo farářku ČCE

Farářem se může stát absolvent vikariátu, kterému bylo uděleno osvědčení o způsobilosti k ordinované službě faráře ČCE, podepsal kazatelský reverz, byl navržen staršovstvem některého sboru a po schválení kandidatury sen. výborem a syn. radou byl zvolen nadpoloviční většinou účastníků sborového shromáždění a jeho volbu synodní rada potvrdila.

Datum a místo *ordinace* si budoucí faráři a farářky musejí dohodnout se synodním seniorem sami. Po volbě v některém sboru ČCE mohou absolventi vikariátu požádat ÚCK o *talár, tabulky a baret*.

Je velmi žádoucí, aby se nově nastupující faráři a farářky před nástupem na sbor dostatečně informovali o povinnostech spojených s předáním sboru a převzetím hmotné odpovědnosti, jakož i o různých jiných úředních náležitostech.

3. Hodnocení práce mentora/ mentorky

Na závěr vikariátu podává vikář/řka písemnou zprávu o vikariátu, ve které má být zhodnocena spolupráce s mentorem/kou. Vikář/ka v této zprávě uvede svůj názor na vhodnost svého mentora/ky pro tuto činnost a vyjádřené stanovisko náležitě zdůvodní.

Hodnocení obdrží Komise pro vikariát. Po ukončení vikariátu si je může vyžádat (u předsedy komise) i dotyčný mentor/ka. Je-li to vůle vikáře/ky, může vikář/ka svého mentora/ku s hodnocením seznámit sám/sama.

Komise pro vikariát 2011/2012:

Aleš Wrana (vedoucí homiletického semináře), Jiří Tengler, Magdalena Trgalová, Pavel Kalus, Pavel Kašpar, Jakub Keller (vedoucí katechetického semináře), Jan Keřkovský, doc. dr. Martin Prudký, Zvonimír Šorm (předseda komise pro vikariát), Jiří Weinfurter (vedoucí pastoračního semináře)
za SR syn. senior Joel Ruml

Adresy komise pro vikariát:

předseda komise pro vikariát
Zvonimír Šorm 143 00 Praha 4 – Modřany, Písková 6,
tel. 241 773 379,
zvonimir.sorm@evangnet.cz; modrany@evangnet.cz

Synodní rada: pošt. příhr. 466, 111 21 Praha, tel. 224 999 211

Vedoucí seminářů

adresy najdete v Evangelickém kalendáři:

Aleš Wrana – sbor Ostrava

Jakub Keller - sbor Horní Čermná

Jiří Weinfurter – nemocniční kaplan, 503 51 Převýšov 42

Předseda Komise pro hodnocení absolventů vikariátu:

Prof.PhDr.Dalibor Tureček, Csc.